
El programa de pràctiques per a estudiants del Centre d'Educació Ambiental Can Coll (Parc Natural de la Serra de Collserola): més de trenta anys d'experiències

The student internship programme of Can Coll Environmental Education Centre (Collserola Natural Park): over thirty years of experiences

Roser Armendares Calvet,^a Montserrat Ventura Cabús, Teresa Canyelles Isern, Javi Gomez Vargas, Anna Prat Noguer i Lluís Llerena del Castillo^b

^a Coordinadora de Can Coll Centre d'Educació Ambiental (CEA). Servei d'Ús Públic, Divulgació i Educació Ambiental. Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola.

A/e: rarmendares@parccollserola.net

^b Equip d'educadors de Can Coll CEA

A/e: cancoll@parccollserola.net

Data de recepció de l'article: 13 de novembre de 2020

Data d'acceptació de l'article: 4 de febrer de 2021

Data de publicació de l'article: 20 d'abril de 2021

DOI: <https://doi.org/10.2436/20.3007.01.159>

Tot recordant el nostre company Joan Cueto i Gañet, que aquest juny de 2020 ens ha deixat prematurament. Al llarg de més de vint anys, ha estat un mestre en el tracte i suport professional i emocional dels estudiants que fan pràctiques al centre.

Resum

El Centre d'Educació Ambiental Can Coll, gestionat pel Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, desenvolupa una tasca formativa continuada des del curs 1987-1988, amb l'objectiu d'incrementar la visibilitat pública de l'entitat i contribuir a millorar l'educació ambiental dels infants i joves de l'entorn.

Cada curs escolar el parc de Collserola, a través del Servei d'Ús Públic, Divulgació i Educació Ambiental, presenta la proposta d'activitats *El curs al Parc*. Aquesta iniciativa està integrada dins del Programa d'Activitats Educatives del Consorci d'Educació de Barcelona, que compta amb el Segell de Qualitat del Consell d'Innovació Pedagògica de Barcelona, obtingut a partir d'un procés d'avaluació dirigit per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona.

El curs al Parc recull més de quaranta programes adreçats a alumnes des de l'educació infantil fins a la universitat i l'educació especial. Les estades de pràctiques al Parc formen part d'aquestes propostes. L'oferta de pràctiques a Centre d'Educació Ambiental Can Coll va dirigida a estudiants universitaris i estudiants de cicles formatius de grau mitjà i superior, i també a empreses o institucions educatives públiques i privades. L'estada de pràctiques és curricular i té reconeixement acadèmic, amb un projecte pedagògic específic vinculat a l'itinerari formatiu de cada alumne. Les pràctiques no impliquen cap compromís laboral ni funcional, per la qual cosa no són remunerades, tot i que estan subjectes a la signatura d'un conveni de col·laboració educativa entre l'estudiant, l'entitat acadèmica i el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola.

Paraules clau

Parc natural, biodiversitat, educació per a la sostenibilitat, pedagogia, aula de natura, capacitació professional.

Abstract

Can Coll Environmental Education Centre, managed by the Collserola Natural Park Consortium, has been carrying out a continuous training programme since 1987-1988 with the aim of increasing the organization's public visibility and of improving the environmental education of children and young people in the surrounding area.

Each academic year, the Collserola Natural Park presents the pedagogic programme The School Year at the Park through its Public Use, Awareness and Environmental Education Department. The programme is integrated within the Barcelona Education Consortium's Educational Activities Plan and it has been acknowledged with the Barcelona Pedagogical Innovation Council's Quality Seal following an evaluation process directed by the University of Barcelona's Education Sciences Institute. The School Year at the Park includes over forty educational programmes addressed to young people from primary school to university level and special education. Internships in the Park are also part of these educational programmes and the internships at Can Coll Environmental Education Centre are aimed at university and intermediate and higher vocational training students, in addition to companies and public and private educational institutions. Internships are included in the curriculum and have academic recognition through a specific pedagogical project linked to the training pathway of each student. On the other hand, they do not involve any employment or public service commitment so they are not paid jobs, although they do require the signing of an agreement between the student, the academic institution and the Natural Park Consortium.

Keywords

Natural park, biodiversity, education for sustainability, pedagogy, nature education centre, occupational training.

Introducció

Al municipi de Cerdanyola del Vallès (Barcelona) el Centre d'Educació Ambiental Can Coll, equipament del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, desenvolupa una tasca formativa continuada des del curs 1987-1988.

Els objectius programàtics de l'oferta educativa que s'hi executa es basen a:

- Donar a conèixer el patrimoni natural, cultural i social del Parc Natural de la Serra de Collserola, capacitant per a la seva conservació, utilitzant l'entorn natural com a context i font d'aprenentatge.
- Fomentar les bones pràctiques ambientals al Parc i a la pròpia vida. Avançar socialment cap a la qualitat de vida, l'equitat i la solidaritat.
- Capacitar per a la sostenibilitat ambiental, per a la connexió entre futurs sostenibles i la manera en què pensem, vivim i treballem.
- Sensibilitzar sobre els problemes ambientals locals i globals. Facilitar l'educació participativa, ajudant a desenvolupar el pensament crític i la ciutadania activa.

La visió de Can Coll, que es vol compartir, és la d'un centre obert a tothom, amb la natura i la societat com a protagonistes (Mogensen *et al.*, 2007). Un centre volgutament proactiu i dinàmic, que accepta i acull noves idees i propostes, i que, alhora, vol ser orientador per a les noves generacions. Un centre que vol ser interdisciplinari i cooperatiu i que vol exercir la seva tasca a partir de la sensibilitat i la creativitat.

L'oferta educativa del Parc Natural de la Serra de Collserola adreçada al món escolar es recull, curs rere curs, en el catàleg *El curs al Parc* (Patronat Metropolità del Parc de Collserola, 1997). Les propostes educatives es dissenyen amb l'objectiu primordial de posar a l'abast dels centres docents, entitats i associacions, els recursos educatius que el Parc Natural de la Serra de Collserola ofereix. Actualment, *El curs al Parc* inclou un ampli ventall de propostes educatives i recursos que es poden dur a terme durant la visita adreçats principalment al món de l'ensenyament, però també a qualsevol entitat que vulgui incorporar el Parc Natural dins les seves programacions. Són més de quaranta programes, dirigits a tots els nivells de l'ensenyament formal i també per a escoles d'adults i d'educació especial. El *Curs al Parc* es du a terme al Centre d'Informació, al Centre d'Educació Ambiental Can Coll i al Centre d'Interpretació del Pantà de Vallvidrera, i està integrat dins del Programa d'Activitats Educatives del Consorci d'Educació de Barcelona i ha rebut el Certificat de Qualitat Educativa del Consell d'Innovació Pedagògica de Barcelona.

Context

L'oferta de programes educatius a Can Coll CEA es va iniciar el novembre de 1988 amb un desplegament important de mitjans professionals i econòmics per part de l'òrgan gestor del parc de Collserola. En pocs anys es van dissenyar diferents programes de descoberta del Parc Natural dirigits a l'educació formal, des del segon cicle de l'educació infantil fins als ensenyaments d'educació secundària obligatòria i també propostes per

a estudiants universitaris i de graus. Actualment, el curs 2020-2021, des de Can Coll s'ofereixen vint-i-cinc propostes diferents, algunes desplegadas en programes per cicles formatius.

Arran de la realització de sessions de didàctica per a grups universitaris, van començar a arribar peticions d'estades de pràctiques formatives. Durant el curs 1989-1990 es va acollir el primer estudiant en pràctiques, procedent de l'Escola Universitària de Mestres de Sant Cugat. El ràpid increment de peticions i l'experiència acumulada pels educadors, va motivar la redacció d'unes bases, el 2011, que darrerament han estat ampliades amb l'acolliment de pràctiques des d'altres àmbits de gestió del Parc i que s'han recollit en el nou document generalista (DOGC, núm. 7732, 23-10-2018).

Proposta de la intervenció o experiència

Actualment l'oferta de pràctiques a Can Coll CEA va dirigida tant als estudiants universitaris com als d'escoles i instituts de grau mitjà i superior, i també a empreses o institucions educatives públiques o privades.

Són pràctiques curriculars amb reconeixement acadèmic, amb un projecte formatiu específic i vinculat a l'ensenyament que cursa l'estudiant. Són pràctiques no remunerades, que no representen cap compromís laboral ni funcional. Estan subjectes a la signatura d'un conveni de col·laboració educativa en el qual intervé l'estudiant mateix, l'entitat acadèmica i el Consorci com a ens gestor del Parc Natural.

Continguts

La realització de les pràctiques a Can Coll CEA suposa per l'estudiant:

- una oportunitat d'apropament al món laboral de l'educació ambiental des de la perspectiva d'una administració pública,
- la integració en un equip de treball amb inquietuds pedagògiques i didàctiques, i amb voluntat d'acollir i orientar professionalment des de la pràctica diària,
- la possibilitat de confeccionar conjuntament un programa de pràctiques adaptat a la seva realitat, amb tutories personalitzades i un seguiment continuat,
- el suport i l'assessorament per a desenvolupar els propis projectes (memòria de pràctiques, projectes de millora...) centrats en les línies de treball del centre,
- la formació en el coneixement dels valors del Parc Natural de la Serra de Collserola i de les seves línies de gestió,
- la participació en activitats de descoberta de la Serra de Collserola i de les seves característiques biològiques, socials i culturals,
- la disposició de les publicacions i recursos educatius dissenyats pel Parc i del fons documental especialitzat en l'educació ambiental.

Activitats

Les estades de pràctiques volen esdevenir una experiència positiva per a l'estudiant i li han de servir, des de la pràctica i l'experimentació, per enfocar la futura vida professional. Les tasques que poden desenvolupar els alumnes en pràctiques al nostre centre són:

- suport als educadors i educadores en les tasques de dinamització de les activitats educatives (que van dirigides als alumnes des de l'educació infantil fins a l'ESO, als grups amb necessitats educatives especials i a les escoles d'adults) i també en

- les sessions de didàctica per a estudiants universitaris i cicles de grau mitjà o superior,
- col·laboració en el disseny i la dinamització de noves activitats de divulgació i en activitats formatives per a tots els públics,
 - participació activa en la dinamització i experimentació dels programes educatius que Can Coll CEA ofereix anualment a través de l'oferta *El curs al Parc*,
 - suport en la realització dels programes de coneixement del parc de Collserola, participació activa en l'organització i el desenvolupament de les sessions de formació per a mestres i professors,
 - suport en les tasques de gestió de Can Coll, dels programes i dels recursos educatius, tasques de manteniment dels materials i recursos dels programes educatius i tasques de manteniment de l'entorn educatiu,
 - col·laboració en projectes d'investigació de l'equip educatiu (ús dels recursos, avaluació de continguts dels programes, seguiment de les propostes de bones pràctiques al Parc...),
 - suport a les tasques del Centre de Documentació i Recursos Educatius (CDRE), col·laborant en el tractament i la gestió de documentació per a l'educació ambiental, i de la gestió d'un espai natural protegit (organització d'un fons documental, ús de bases de dades, buidatges d'informació, disseny de guies de lectura temàtiques...),
 - col·laboració en l'elaboració i la dinamització de materials educatius que complementen i potencien el projecte educatiu del parc de Collserola (els recursos educatius del CDRE, les maletes didàctiques, les exposicions itinerants, les presentacions multimèdia...).

Metodologia

El procés de pràctiques a Can Coll CEA s'inicia amb la petició per part del tutor acadèmic, la visita al centre i la presentació del tutor i l'alumne a l'equip de Can Coll. És clau l'intercanvi d'informacions i els acords que formaran part del pla formatiu particular de l'alumne. A partir d'aquí s'inicia la tramitació i signatura del conveni de col·laboració educativa a tres bandes, com ja s'ha comentat anteriorment.

La durada mínima de les pràctiques al Parc ha de ser de seixanta hores. Es recomana, sempre que sigui possible, que es facin de forma intensiva i continuada en el temps. Aquestes dues condicions considerem que faciliten una implicació més gran de l'alumne amb el centre i el seu projecte. Els períodes curts de pràctiques dificulten que l'estudiant trobi el seu ritme de treball i que pugui mantenir l'imprescindible vincle mental i emocional amb les activitats educatives del centre.

Actualment, els períodes oberts per acceptar estudiants en pràctiques van des de mitjans de setembre fins a mitjans de juny.

L'horari de pràctiques s'ha d'adaptar a l'horari de les activitats educatives que es realitzen entre setmana, de dilluns a divendres. És important que l'estudiant pugui participar en el programa des del moment de la preparació, la rebuda del grup, el desenvolupament íntegre de l'activitat, l'avaluació, l'endrega i el comiat. Eventualment, es convida l'alumne a participar en jornades, experiències o cursos fora de l'horari lectiu (caps de setmana), però que poden ser interessants per a la seva formació. La

participació o no en aquestes activitats eventuais fora de l'horari lectiu és una decisió voluntària de cada alumne i en cap cas influirà en l'avaluació final.

L'alumne en pràctiques té assignat un tutor al centre que té com a missió definir el projecte formatiu, vetllar per la formació de l'estudiant, introduir-lo en les peculiaritats del centre i de la feina que s'hi desenvolupa, assessorar-lo en els treballs d'aprofundiment o millora i avaluar-lo o fer l'informe final de les pràctiques realitzades (Sayó *et al.*, 2013). En el projecte formatiu s'especifiquen les tasques en què col·laborarà l'estudiant i que li han de proporcionar coneixements pràctics per a la seva futura professió.

S'estableixen trobades virtuals o presencials, de forma periòdica, entre el tutor acadèmic i el tutor del centre. Són trobades de seguiment de les pràctiques, per posar en comú els punts forts o les debilitats i mancances de l'estudiant en el desenvolupament de les pràctiques i que serveixen per anar encaminant i avaluant el rendiment de l'estudiant i el seu grau d'aprofitament de les pràctiques (Vilà *et al.*, 2012).

Des de Can Coll es proporciona als alumnes en pràctiques una llista de possibles treballs d'implicació o millora. Es tracta de petites investigacions o recerques útils per al desenvolupament del centre i de la seva oferta, i que poden ser la contraprestació de les hores dedicades per l'equip d'educadors i educadores a la formació dels alumnes (Riera *et al.*, 2011). A vegades aquests suggeriments d'investigació han servit com a primer pas per als treballs de final de grau. Alguns exemples d'aquestes propostes, que poden variar cada curs, són les següents:

- Organitzar dossiers informatius de suport a línies de treball del centre, per exemple, sobre l'ús social dels espais naturals, d'experiències d'educació ambiental en l'àmbit de l'educació social, salut i espais naturals...
- Proposar continguts (llibres, jocs, activitats, DVD...) per organitzar recursos en la línia de les maletes conta contes, amb temàtiques rellevants en educació.
- Fer un seguiment de les propostes d'abans i de després de les activitats dels programes que s'ofereixen des de Can Coll CEA. Implicació amb el currículum escolar.
- Analitzar la línia de programes autoguiats «Treballeu». Seguiment i valoració de les jornades de treball que es realitzen a Can Coll CEA.
- Avaluar i fer seguiment del programa cooperatiu «Cuidem la Terra, cuidem Collserola».
- Pensar i proposar estratègies educatives que facilitin la implicació de Can Coll CEA en els projectes curriculars de les escoles de l'entorn del Parc.
- Fer propostes d'estratègies d'avaluació dels programes educatius de Can Coll CEA que recullin les opinions dels alumnes.
- Proposar l'adaptació i la millora dels continguts dels programes de Can Coll CEA per a l'educació infantil (treball per projectes) i per a segon cicle d'educació secundària (iniciatives d'aprenentatge servei).
- Realitzar un seguiment de l'ús que fan els professors dels materials que es proposen des dels programes de secundària («Descoberta de la vegetació» i «Descoberta del medi») i fer-ne propostes de millora.

I, en general, dins la concepció del Parc Natural de la Serra de Collserola com a espai educatiu, pensar línies o estratègies de treball que cal desenvolupar amb escoles, instituts, entitats i associacions.

Resultats

Tal com ja hem apuntat anteriorment, durant el primer trimestre del curs 1989-1990 es va acollir el primer estudiant en pràctiques, procedent de l'Escola Universitària de Mestres de Sant Cugat.

Des d'aleshores i fins al curs 2019-2020, han passat per Can Coll CEA, 255 alumnes que han realitzat aproximadament 13.300 hores de treball a l'equipament, sempre sota l'acompanyament i el guiatge de l'equip d'educadors i educadores del centre.

Les experiències de cada curs es poden consultar als documents corresponents a la memòria de gestió genèrica que edita l'òrgan gestor del Parc des de l'any 1989 (Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, 1989-2019).

En tots aquests anys d'acolliment, cal destacar, principalment, la gran varietat de procedències acadèmiques dels alumnes, cosa que demostra que el Parc Natural ofereix una àmplia varietat d'aprenentatges i, alhora, que l'equip educatiu del centre té una gran versatilitat.

Els principals centres acadèmics de procedència dels estudiants en pràctiques curriculars a Can Coll CEA són els següents:

- Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. Estudiants del pràcticum del grau de pedagogia.
- Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. Estudiants del pràcticum del grau d'educació social.
- Escola Universitària de Mestres de Sant Cugat. Estudiants del grau d'educació infantil i primària.
- Escola Taller de Medi Ambient de Collserola. Estudiants del mòdul d'auxiliar d'educació ambiental.
- Fundació Catalana de l'Esplai. Estudiants del Curs de Certificat de Professionalitat en Informació i Interpretació Ambiental.
- Fundació Pere Tarrés. Universitat Ramon Llull. Barcelona. Facultat d'Educació Social i Treball Social. Estudiants del pràcticum del grau d'educació social.
- Instituto Erudite. Pontevedra. Estudiants del Doble Curso de Educador e Intérprete Ambiental y Técnico de Información Ambiental.
- Nexes Interculturals de Joves per Europa. Barcelona. Programa d'Aprenentatge Permanent de la Direcció General per a l'Educació i Cultura de la Comissió Europea. Estudiants del grau de biologia.
- Facultat de Ciències. Universitat de Girona. Estudiants del grau de ciències ambientals.
- Facultat de Psicologia i Ciències de l'Educació i de l'Esport de Blanquerna. Universitat Ramon Llull. Estudiants del grau de magisteri.
- Facultat de Ciències Ambientals. Universitat Autònoma de Barcelona. Estudiants del grau de ciències ambientals.

- IES Rubió i Tudurí. Barcelona. Estudiants del cicle formatiu de grau superior (CFGS) de gestió forestal i del medi natural.
- IES Narcís Monturiol. Barcelona. Estudiants del CFGS d'educació i control ambiental.
- IES Centre d'Alt Rendiment de Sant Cugat. Estudiants del cicle formatiu de grau mitjà (CFGM) de conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural.
- Escola Viver Castell de Sant Foix. Santa Maria de Martorelles. Estudiants del programa de formació i inserció (PFI) d'auxiliar d'activitats agropecuàries.
- Escola de Capacitació Agrària i Forestal Casa Xifra. Santa Coloma de Farners. Estudiants del CFGS de gestió i organització de recursos naturals i paisatgístics.
- EFA Mas Quintanes. Les Masies de Voltregà. Estudiants del CFGM d'aprofitament i conservació del medi natural.

Els estudiants en pràctiques també deixen la seva empremta en el centre i en l'equip de tècnics de Can Coll CEA. Hi ha estudiants que connecten ràpidament amb el projecte educatiu i també amb el tarannà dels educadors, mentre que d'altres mantenen més distància personal i llunyania. Sigui com sigui, el període de pràctiques representa una oportunitat de convivència amb professionals, amb altres estudiants i amb infants i joves acompanyats dels seus mestres i docents. Oportunitats i relacions que poden fer canviar projectes i el rumb de la vida professional futura de l'alumne en pràctiques (Vilà *et al.*, 2015).

Els períodes més llarg de pràctiques (més de dues-centes hores) solen comportar la realització de treballs de final de pràctiques, d'implicació i millora, tal com ja hem esmentat. Aquests treballs, enfocats també a ser útils per al centre, a vegades s'han pogut aplicar i incorporar al projecte educatiu de Can Coll CEA.

La relació dels treballs presentats pels alumnes en pràctiques més significatius són els següents:

- *La estética del bosque*. OJA. Grau de pedagogia. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2005.
- *Itinerari per Collserola, des de Sant Cugat del Vallès fins a Can Coll per a infants de vuit a deu anys*. RMP. Grau d'educació social. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2006.
- *Plataforma virtual d'investigadors del bosc*. Aportacions al programa «Descoberta de la vegetació» per al primer cicle d'educació secundària obligatòria. ORC. Grau de pedagogia. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2009
- *L'astuta Vulpina en el bosc de Collserola*. EV. Grau d'educació social. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2009.
- *Proposta d'una eina d'avaluació per al programa «Cuidem la Terra, cuidem Collserola», per al cicle mitjà i superior de primària*. ORC. Grau de pedagogia. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2009.
- *Proposta d'itinerari ODS per a famílies*. AM. Grau de pedagogia. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2011.
- *Estudi comparatiu de l'aprenentatge. Espai de ciència amb accés lliure o controlat?* LAF. FUB Manresa. Grau d'educació infantil. 2013.

- *El melic dels arbres*. Aportacions al programa «Experimentem fent art al bosc». TBS. Grau d'educació social. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2013.
- *Menys deixalles, més vida!* Proposta d'ecoauditoria personal per a alumnes de cicle superior d'educació primària, complement del programa «Cuidem la Terra, cuidem Collserola». JGC. Grau d'educació social. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2014.
- *Un racó de bosc a l'aula. Les maletes viatgeres*. Aportació al programa «Experimentem el bosc». MTM. Grau d'educació social. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2015.
- *Consciència climàtica. El paper de plata*. Propostes prèvies per al programa «Treballeu Collserola». LAC i NAB. Grau de pedagogia. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2018.
- *EMOTIONAK. Les emocions adolescents i la natura*. AVM. Grau d'educació social. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2019.
- *Plafons de comunicació per a infants amb TEA*. JCM. Grau d'educació social. Facultat d'Educació. Universitat de Barcelona. 2019.

Tot seguit reproduïm algunes de les opinions que ens han deixat diferents alumnes en els seus treballs finals o en les memòries de pràctiques:

- Pràcticum del grau de pedagogia. Universitat de Barcelona. Curs 2010-2011. AML.

He fet un procés d'aprenentatge tant sobre l'educació ambiental (en general, des d'una vessant pedagògica) com de continguts concrets, com ara moltes qüestions relacionades amb la sostenibilitat, les didàctiques d'horts urbans i escolars, el coneixement de l'entorn natural (sistemes naturals, vegetació, l'entorn de Collserola...).

Des d'una visió més pedagògica, m'he adonat de la importància de la planificació, l'estructuració dels continguts i, sobretot, la importància dels processos d'avaluació com a eines de millora.

- Grau d'educació social. Fundació Pere Tarrés. Universitat Ramon Llull. Curs 2011-2012. MMAS.

Durante estos meses he realizado algunos de los programas que el CEA ofrece a los colegios y he podido observar las diferentes metodologías que utilizan los educadores del centro a la hora de desarrollar las propuestas de trabajo. Considero que es una experiencia muy interesante, ya que he podido ver diferentes maneras de tratar los niños, de explicar y de llevar a cabo las actividades. Destacar que he podido ver de primera mano la manera de trabajar de los diferentes miembros del equipo y observar las diferencias entre los dos profesores y las cuatro biólogas, que en su formación inicial no recibieron conocimientos tan metodológicos, didácticos o pedagógicos.

Desde mi punto de vista, las prácticas me están proporcionando una muy buena oportunidad de aprendizaje y enriquecimiento personal porque me estoy encontrando en una situación completamente diferente a todo lo que he vivido anteriormente. La relación con los niños es mucho más formal que en cualquier tipo de actividad que haya dinamizado con anterioridad.

- Grau d'educació social. Universitat de Barcelona. Curs 2012-2013. TBS.

Poder gaudir d'un espai educatiu com aquest, amb aquesta quantitat de recursos al nostre abast, gràcies a la natura que ens envolta, és una font de material didàctic en la qual poder fomentar l'educació ambiental, el respecte per la natura i l'educació.

Una de les coses que fan que m'enganxin tant aquestes pràctiques és possible que sigui el tracte i la confiança que es respira amb l'equip, poder expressar inquietuds i dubtes sense preocupació o tindre un espai per parlar i dialogar amb tots, és un punt molt important a l'hora d'aprendre. Després de fer una de les activitats («Experimentem el bosc fent art efímer») vaig poder realitzar un petit treball de tècnic de preparació d'un material per utilitzar-lo com a recurs per als professors; aquest consta d'uns cinc vídeos en els quals es veu el transcurs de la dinàmica i les diferents activitats i expressions dels infants. Un altre dels materials que he pogut preparar com a eina didàctica és una caixa de sorpreses, en la qual els nens han d'introduir la mà per un forat que té a la part superior i saber detectar que hi ha dins com, per exemple, una ferradura, una pinya o una pedra del bosc, tot això barrejat amb terra i fulles que ens aporta la natura.

- Curso de Educadora e Intérprete Ambiental y Técnica de Información Ambiental. Instituto Erudite. Pontevedra. 2018. EFC.

Las prácticas realizadas en Can Coll me han permitido conocer de primera mano el mundo laboral de la educación ambiental, enfocado principalmente al público escolar, y desde la gestión de un organismo público.

La observación, colaboración y participación en las tareas cotidianas de los educadores ambientales, y su posterior evaluación, ofrece la posibilidad de introducir y asimilar diferentes técnicas de trabajo adaptadas a los diferentes perfiles. Así, por ejemplo, se puede experimentar cómo se trabaja con los alumnos de diferentes edades y de diferentes procedencias, las diferencias entre determinados tipos de centros educativos o la importancia de los diferentes perfiles del profesorado.

- Grau d'educació social. Universitat de Barcelona. Curs 2019-2020. Activitat d'implementació. Plafons de comunicació per a infants amb trastorn d'aspectre autista (TEA). JCM.

La creació d'aquesta acció socioeducativa neix de l'observació durant l'execució d'alguns dels programes de Can Coll, en concret d'aquells programes orientats a les escoles amb grups d'infants d'entre tres i dotze anys. A través de l'observació, vam poder veure que hi ha infants amb necessitats educatives especials que requereixen un suport específic en la seva educació. Ens vam fixar que els infants amb trastorn de l'espectre autista (TEA) requereixen un suport més continu durant l'execució de les activitats i que, alhora, l'explicació que es porta a terme de forma verbal es pot complementar de manera més específica amb imatges visuals, que generen una atenció de l'infant i permeten que pugui comprendre millor l'explicació i l'execució sobre l'activitat que cal realitzar. És per això que vam pensar a confeccionar uns plafons de comunicació que fossin específics per a cada programa de Can Coll orientat cap a infants d'entre tres i dotze anys.

Conclusions

Des del punt de vista de l'equip de tècnics del nostre centre, l'avaluació de l'oferta d'acollida d'estudiants en pràctiques és positiva i enriquidora, i ho valorem així tant pel propi centre com pels estudiants en acolliment.

Per a Can Coll CEA l'estada dels estudiants en pràctiques significa:

- El fet d'establir noves relacions de feina, compartir vivències, avaluar moments i situacions puntuals, conèixer idees noves, cercar respostes consensuades... Tot això ens suposa un enriquiment personal i col·lectiu que és possible gràcies a la presència al centre, curs rere curs, de diversos estudiants de diferents procedències.
- La possibilitat de formació continuada i d'alt nivell, a partir de les convocatòries de jornades de treball per a tutors i tutores, jornades de transferència formativa, mostra de treball de final de pràctiques...
- L'oportunitat de participar en grups de treball mixtes, entre institucions acadèmiques - entitats i empreses. Espais per a la reflexió, la comparació i la cocreació de noves estratègies educatives.

Per als estudiants:

- L'aprenentatge de l'educació ambiental com un procés formatiu global que va dirigit a totes les persones, a tot arreu i al llarg de tota la vida.
- El descobriment de la natura com a context i font d'aprenentatge. Conèixer el patrimoni natural del parc de Collserola i capacitar-los per a la seva conservació.
- L'entrada en contacte i el treball conjunt amb un ampli espectre d'institucions educatives (llars d'infants, escoles d'infantil i primària, instituts d'educació secundària, escoles d'educació especials, centres d'adults, institucions d'inserció laboral i socials...).
- L'observació en directe de la tasca dels professionals de l'educació.
- La valoració de la importància dels processos i les metodologies educatives: la planificació en l'estructuració de continguts, les estratègies d'apropament als infants i als joves, l'avaluació com a eina de millora...
- La possibilitat de crear i d'experimentar noves eines didàctiques.

Ara bé, per tal que puguem parlar d'experiències d'èxit en els períodes de pràctiques externes, és molt important la relació que s'estableix entre l'estudiant, el tutor acadèmic i el tutor de l'empresa. Cal que s'estableixi un clima de cooperació educativa.

El seguiment i l'avaluació de l'estudiant s'ha de fer de forma continuada per poder així posar en comú els seus punts forts i debilitats en el desenvolupament de les pràctiques, enfrontant-ho amb allò que el centre li pot oferir i poder corregir, si és necessari, els desajustos o desequilibris.

Cal que el tutor acadèmic s'impliqui amb el centre de pràctiques, que el visiti i en conegui l'equipament i els equips tècnics. Només així podrà transmetre a l'alumne les característiques del centre d'acollida i analitzar prèviament la idoneïtat de l'elecció. També cal que s'estableixin mecanismes de contacte periòdics al llarg de les pràctiques, de manera que es detectin les necessitats de l'estudiant al llarg de tot el període. Al final de les estades de pràctiques, cal fer arribar als centres de pràctiques les reflexions acadèmiques que es deriven de tot el procés.

Bibliografia

Barcelona. Reglament regulador dels programes formatius de pràctiques als centres i altres equipaments d'educació ambiental del Consorci del Parc Natural de la

- Serra de Collserola. (BOPB [en línia], núm. 70, 22-03-2002, pàg. 125-127).
https://www.parcnaturalcollserola.cat/pdfs/reglaments/08_6_reglament_%20practiques.pdf
- Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (1989-2019). *Memòries de gestió del Parc Natural de la Serra de Collserola*.
<https://www.parcnaturalcollserola.cat/memories>
- Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola (2018). Aprovació definitiva del Reglament regulador de les pràctiques d'estudiants, becaris o similars a realitzar al Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola.
<https://tauler.seu.cat/pagDetall.do?idEdicte=177683&idens=9814460009>
- Mogensen, F., Mayer, M., Breiting, S. i Varga, A. (2007). *Educació per al desenvolupament sostenible: Tendències, divergències i criteris de qualitat*. Graó.
- Universitat Autònoma de Barcelona (2014). *Normativa de pràctiques acadèmiques externes de la UAB (Acord del Consell de Govern de 10 de desembre de 2014)*.
https://www.uab.cat/doc/Normativa_practiques_academiques_externes_CG101214
- Universitat de Barcelona (2012). *Normativa de pràctiques acadèmiques externes dels estudiants de la Universitat de Barcelona (Aprovada per la Comissió Acadèmica el 27 d'abril del 2012 i aprovada pel Consell de Govern el 8 de maig del 2012)*.
http://www.ub.edu/feinaub/docs/normativa_practiques_2012.pdf
- Patronat Metropolità del Parc de Collserola (1997). *Collserola. Projecte d'Educació Ambiental*. Servei de Promoció, Divulgació i Educació Ambiental.
- Riera, J. M., Vives, P., Feliu, M., Canals, N., Arribas, G., Doñoro, M., Raspall, A., Canelo, J., Garcia, J., Xifra, C., Batet, D., Bonet, O., Ros, A., Arnaiz, A., Lacruz, M., López, T. i Rodríguez, F. (2011). *Fora de classe: Guia de criteris de qualitat per a les activitats d'educació ambiental*. SCEA (Societat Catalana d'Educació Ambiental).
- Sayó, A., Ros, A., Dolz, C., Forcada, E., Piñas, I., Alves, I., Riera, J. M., Butrón, J., Garcia, J., Planagumà, L., Pagespetit, L., Doñoro, M., Jané, M., Salafranca, M., Moya, M., Canals, N., Ortiz, P., Bachero, X., Coll, A., Navarrete, E., Valent, H., Pruna, I., Pérez, P., López, T., Weissmann, H. i Clua, P. (2013). 3, 2, 1... *Acció! Guia de criteris de qualitat en programes i campanyes d'educació ambiental*. SCEA (Societat Catalana d'Educació Ambiental).
- Vilà, R., Aneas, M. A., Burguet, M., Millan, M. D., Noguera, E. i Rajadell, N. (2012). *Guia pràctiques externes del grau de pedagogia UB per a les organitzacions*. Universitat de Barcelona. Facultat de Pedagogia.
<http://hdl.handle.net/2445/32365>
- Vilà, R., Burguet, M., Igual, M. J., Fisas, M., Gurrera, M., Martínez, S., Piqué, B., Graell, M., Noguera, E., Rubio, M. J., Aneas, M. A., Rajadell, N., Millan, M. D. Duprat, M. F., Vidal, A., Gómez, J., Armendares, R. i Fernández, E. (2015). *L'ocupabilitat del pedagog/a: una sinergia necessària entre les organitzacions de pràctiques i la universitat*. III Jornada de Recerca en Docència Universitària. Praxis, Grup d'Innovació Docent del Pràcticum de Pedagogia.
<http://hdl.handle.net/2445/62523>